

Guia d'aprenentatge
Intervenció socioeducativa en l'àmbit de la justícia
(3 ECTS)

Any acadèmic 2017-2018

Semestre: 2n Curs: 2n

Grau en Educació Social

Mòdul H: Espais professionals

Matèria: Educació social en processos d'inclusió social

Grau en Treball Social

Mòdul G: Espais professionals

Matèria: Treball social en processos d'inclusió social

Professor:

Dra. Esther Gimenez-Salinas

Sr. Jordi Enjuanes i Llop

1.- Presentació de l'assignatura

És molt probable que al llarg dels teus estudis treballis diferents aspectes que tinguin a veure amb el món del Dret i més específicament amb el Dret Penal, Dret Penitenciari i l'execució penal. Des del teu centre de pràctiques possiblement tindràs contacte amb el món de la justícia, bé per acollir en el recurs a persones que han passat per un Centre Penitenciari, bé per veure com persones amb les que treballes passaran un temps privats de llibertat o complint mesures penals en medi obert. Malauradament la justícia penal, i l'execució penal en concret, s'han usat tradicionalment com a mecanisme de control social dels estrats socials més vulnerables, dificultant en moltes ocasions processos adequats de desistiment i reinserció social.

Però també pot ser que treballis amb persones que han excedit els límits del contracte social definit en el Codi Penal. I que aquests agressors hagin generat unes víctimes conegudes (com en el cas de l'agressió sexual, l'assassinat, el robatori,...) o desconegudes o incertes (com pot ser els derivats de delictes contra la salut pública, delictes d'estafa financera,...). En tots ells, la resposta que donem és molt important i en dependrà l'èxit de la nostra intervenció, entesa sempre com la possibilitat d'assegurar un correcte procés de normalització social, alhora que evitar la comissió de nous fets delictius. L'acció punitiva de l'estat, sota el precepte de la reinserció, ha de dirigir la seva acció al desistiment delictiu i ha de permetre que la persona torni a viure en societat, respectant la llei i afavorint els processos de cohesió social. Un treball no adequat pot afavorir la reincidència i, per tant, generar noves víctimes i inseguretat ciutadana. Però el treball en l'àmbit penal també fa referència a les famílies i, especialment, a les víctimes, les eternes oblidades del sistema però que cada cop tenen un paper més actiu en tot el procés. La Justícia Restaurativa possibilita un diàleg agressor-víctima que ha de permetre una millor i més efectiu treball de normalització social.

Tens davant teu un un repte motivador i encantador, que requereix de sistematització i coneixement del medi. I aquest és l'objectiu de l'assignatura, permetre treure el cap en el sistema penal i descobrir les estratègies i models més adequats per millorar la cohesió social tot assegurant la qualitat de vida de les persones usuàries del sistema penal. Aquesta assignatura pretén facilitar-te que arribis a conèixer mínimament la lògica de la Justícia i el funcionament de les seves institucions, les seves raons i les seves possibilitats d'intervenció socioeducativa, per arribar al que ha de ser una bona pràctica professional, científica i universitària. Per la seva configuració acadèmica, pensada com una assignatura de segon curs dels grau d'educació social i de treball social, el coneixement que obtindràs et donarà un marc general de les diferents pràctiques

professionals que es donen en cadascuna de les institucions de Justícia. Més endavant hauràs de fer una reflexió amb el que hagi conegut i estudiat en aquesta matèria i d'altres afins, respecte quines possibilitats d'aprofundiment vols seleccionar en el teu currículum específic per especialitzar-te en els temes que realment vulguis ser-ne un/a expert/a que et portin a ser un bon professional, si vols, d'aquest àmbit d'intervenció.

2.- Competències a desenvolupar

- Conèixer les competències i els comportaments associats que van implícites en el treball del món de la justícia. Reconèixer les competències pròpies i quina és la distància que existeix fins arribar a les exigides, així com el treball que cal fer i que cal recórrer per assolir-les.
- Desenvolupar actituds d'anàlisi, reflexió i crítica en relació a la justícia penal i explorar alternatives positives als anàlisis més crítics.
- Comprendre de forma reflexiva les diferents possibilitats d'intervenció socioeducativa que té el sistema Penal.
- Saber-se situar com a professional entre els diferents agents del sistema.
- Manifestar iniciativa i creativitat per planificar accions educatives i d'intervenció social centrades en les persones que hem d'atendre a través del treball en xarxa.

3.- Continguts

Aquesta assignatura està estructurada al voltant de quatre grans mòduls o àrees d'aprenentatge.

El **primer mòdul** t'ha de donar una conceptualització teòrica general i marc legal que et permeti entendre i reflexionar adequadament sobre els diferents fenòmens (els models explicatius de la delinqüència, els models d'intervenció en rehabilitació, les teories criminològiques, etc.). Aquest primer bloc situarà l'alumne en un prisma teòric i de base legal sobre la intervenció que es concretarà en els propers mòduls.

El **segon mòdul** t'ha de portar a entendre com funciona la justícia penal i l'execució penal i quins són els eixos bàsics del model de rehabilitació. A partir d'aquest mòdul, explicarem les diferències de la intervenció en la justícia d'adults i en la justícia juvenil. Finalment, en el **tercer mòdul** abordarà el coneixement de totes les mesures d'execució penal, des de les més clàssiques fins a les alternatives, fent especial èmfasi en la justícia restaurativa i els models de participació i convivència. També ocuparem una part

important del temps a conèixer els contextos on es dona la intervenció educativa i explicarem les diferències quan aquesta intervenció es fa a la pròpia comunitat o quan es fa en un establiment residencial penitenciari, que en l'execució penal normalment solen ser institucions totals i tancades. És en aquest punt que parlarem de les competències professionals que ha de desenvolupar un treballador/a social o un educador/a social en l'àmbit de la intervenció en la Justícia.

Afegirem un **quart mòdul no obligatori** en el que de forma opcional, les persones que vulguin conèixer recursos de primera mà, s'organitzaran sortides durant el curs escolar per visitar recursos de l'àmbit de la justícia. Aquestes visites es realitzaran fora de l'horari ordinari de classe i seran voluntàries però permeten tenir un coneixement de la pràctica real dels educadors socials i treballadors socials.

Mòdul 1: Marc teòric i legal. Polítiques penals i respostes socials

- 1.1 El nou model penal del segle XXI. L'evolució des del model garantista al model de seguretat ciutadana (populisme punitiu) i la justícia restaurativa. Una passejada per les teories explicatives del delictes.
- 1.2 El dilema de les polítiques públiques criminals. Retribució o restauració?
- 1.3 La Justícia Restaurativa como a alternativa a la justícia penal.

Mòdul 2. La norma penal i el desistiment.

- 2.1 Regulació legal. La normativa legal en la reparació del dany i el desistiment delictiu
- 2.2 L'organització penitenciària a Catalunya.
- 2.3. La Justícia Juvenil i el sistema normatiu.

Mòdul 3: La justícia penal i l'execució penal. La intervenció socioeducativa

- 3.1 Models d'intervenció en la justícia penal: estudi, diagnòstic, i proposta d'intervenció
 - El model de rehabilitació a les presons catalanes.
 - Projecte de Gestió del Risc (RISCANVI en adults – SAVRY en menors)
 - Avaluació i reincidència
- 3.2 Models d'intervenció en la rehabilitació. Els programes de tractament i la intervenció ambiental com a element desistor.
- 3.3 Intervenció rehabilitadora en adults
 - Intervenció ambiental
 - Intervenció grupal
 - Intervenció individual
 - Intervenció especialitzada (conductes additives, conductes violentes, trastorns mentals severes i de la personalitat)
- 3.4 L'estudi de cas, els programes de tractament i la seva orientació al desistiment delictiu.
- 3.5 Les competències dels educadors i treballadors socials en l'àmbit penitenciari.

4.- Resultats de l'aprenentatge

Al final del procés l'estudiant mostrarà les següents evidències de les competències desenvolupades:

- Serà capaç de situar-se com a professional en les principals variables de comprensió del món de les infraccions penals, de les principals claus interpretatives, tant de les conductes de les persones com de les reaccions socials, així com de les diferents formes d'intervenció.
- Tindrà els coneixements i destreses bàsiques de la intervenció en la justícia de menors.
- Tindrà els coneixements i destreses bàsiques de la intervenció en la justícia penal d'adults.
- Sabrà mesurar les seves competències personals respecte les necessàries en l'àmbit de la Justícia i sabrà definir el procediment necessari per arribar a assolir aquelles que no tingui o estiguin poc desenvolupades.

5.- Metodologia

5.1.- Activitats del professor:

- Fer una primera introducció dels grans temes.
- Proposar i liderar el desenvolupament de les *preguntes tema* i dinamitzar les sessions proposades en les *preguntes debat*.
- Supervisar la tasca dels estudiants respecte dels interrogants d'aprenentatge i els materials de lectura que facilitin l'obtenció de les possibles respostes.
- Orientar individualment en la resolució dels interrogants d'aprenentatge.

5.2.- Activitats dels estudiants:

- Llegir els diferents materials que per a cada tema es proposen en aquesta guia i que anirem treballant en el fòrum.
- Fer recerques i anàlisi, individualment i en grup, resolent els exercicis proposats al llarg de l'assignatura.
- Participar en els debats i fòrums que es posin en funcionament, complint amb responsabilitat, puntualitat, eficàcia i eficiència les qüestions plantejades i els treballs compromesos.
- Treballar en grup i discutir a classe (tant presencial com virtual) algunes qüestions.

5.3.- Activitats a l'aula (presencial i virtual):

- Resolució de les *preguntes tema* del dia: Cada tema que es treballi contestarà i/o posarà èmfasi en les qüestions que s'hagin plantejat en la sessió anterior. Exemples: *La justícia tracta per igual a tothom?; Qualsevol pot ser delinqüent?*. Es combinaran com a metodologia de treball sessions magistrals, resolució de casos, sessions de debat, enquestes deliberatives, entre d'altres.
- Discussió de les *preguntes debat*: al llarg de l'assignatura tractarem de forma reflexiva i dialogada aquelles situacions que posen més èmfasi en l'ètica del funcionament i raó de ser de la justícia, amb l'objectiu d'obrir-nos els ulls, reconèixer noves expectatives i oportunitats. Exemples: *La presó rehabilita? És una bona idea deixar sortir abans del compliment íntegre de la condemna als grans reincidents sexuals?*
- Presentació en power point d'ampliació de temes.
- Grups de discussió sobre casos polèmics apareguts en mitjans de comunicació, Aprendrem a llegir i contextualitzar les informacions.

Les hores de treball de l'estudiant es distribueixen de la següent manera:

Treball a l'aula	25	1 ECTS
Treball tutoritzat	25	1 ECTS
Treball autònom	25	1 ECTS

6.- Sistema d'avaluació

El sistema d'avaluació és continuada, a partir del lliurament d'un seguit d'exercicis.

6.1.- Activitats o instruments d'avaluació

- Quatre exercicis obligatoris. Els alumnes de modalitat *adaptada* hauran a més que llegir un llibre que es passarà i fer un comentari de text seguint les pautes que es facilitaran. La lectura i el treball d'aquest llibre serà opcional pels alumnes de la modalitat presencial i servirà per millorar nota.
- Assistència a classe. Participació en les classes presencials i en els fòrums de debat de l'assignatura, així com en els exercicis de dinamització.
- Participació en els fòrums de debat obert al campus a través de donar la opinió i aportar nous recursos o informacions. En aquest punt es valorarà de forma significativa l'aportació de nous recursos per part dels alumnes.

6.2.- Criteris d'avaluació

- *Exercici 1:* autoavaluació inicial (no puntua però és obligatòria la seva presentació inicial per tenir dret a ser valorats la resta d'exercicis). Data de lliurament: *15 de febrer de 2018*.
- *Exercici 2:* Treball de recerca i síntesi en relació als continguts dels dos primers mòduls. Es demana un resum d'entre 3 i 4 fulls en relació al tema definit. **Valor 20% de la nota.** Data de lliurament: 22 de març de 2018
- *Exercici 3:* Treball sobre les competències professionals dels professionals en els Centres Penitenciaris. **Valor 15% de la nota.** Data de lliurament: 26 d'abril de 2018
- *Exercici 4:* Treball d'identificació de necessitats i elaboració d'un pla individualitzat a través de diversos casos pràctics. (redacció entre 8 i 10 fulls en total). **Valor 40% de la nota.** Data de lliurament: 10 de maig de 2018
- *L'assistència continuada* a classe tindrà un **valor del 10% de la nota**. Es considerarà que tindran dret a rebre aquesta puntuació qui hagi assistit el 80% de les classes (12 sessions). Es signarà un full que ho certifiqui a cada sessió. Qui no arribi a aquest mínim de presencialitat haurà de realitzar complementàriament un exercici de síntesi per ser avaluat.
- *La participació* en el fòrum i la discussió d'activitats proposades en el fòrum és fonamental, portar els exercicis preparats per realitzar les dinàmiques de classe, i/o la presentació del treball addicional tindrà un **valor d'un 15%**.
- Pels alumnes que segueixin la modalitat *adaptada* l'assistència continuada a classe es substituirà per un treball complementari, l'exercici 5 (que serà per a ells obligatori i opcional per la resta). *L'exercici 5* consisteix en una lectura sobre processos d'execució penal i un comentari de text a partir de la pauta que es proposarà. El valor d'aquest treball és del **15% pels alumnes de la modalitat adaptada**. Pels alumnes de la modalitat presencial que optin a fer-lo serveix de millora de nota (**amb un valor del 10%**), sense que en cap cas pugui substituir cap dels altres criteris d'avaluació.

Altres criteris que es tindran en compte en l'avaluació.

- *Puntualitat:* les classes començaran puntualment a l'hora prevista i haurà 10 minuts de marge de cortesia per accedir a l'aula. A partir d'aquest moment, l'aula romandrà tancada i no s'hi podrà accedir per salvaguardar el bon funcionament de la dinàmica diària de la classe. Per aquest mateix criteri els mòbils hauran d'estar apagats o en silenci.

- *Dates de lliurament:* només per motius molt justificats i documentats es podrà plantejar l'endarreriment en el lliurament dels treballs i sempre penalitzaran aquests endarreriments en la valoració final.
- *Manca en el lliurament d'algun treball obligatori:* tots els treballs han de lliurar-se en la data prevista. En el cas que falli algun, constarà un *No Presentat (NP)* com a nota final de juny, malgrat es conservi la nota de la resta de treballs que s'hagin presentat dins de termini. Un cop s'hagi lliurat el treball pendent en la segona convocatòria es farà la mitjana ponderada amb la resta de treballs.
- Per aprovar, cal superar el 5 de nota, després de fer la mitjana ponderada del valor de cadascun dels treballs (3 en el cas dels *presencials*, 4 en el cas dels *adaptats*). Recordeu que l'exercici 1 és una autoavaluació obligatòria que no puntua. Sense haver-la fet no és pot continuar. La recuperació només es podrà fer dels treballs suspesos i sempre que s'hagi de superar el 5 d'avaluació final. No es podran presentar novament treballs ja valorats per millorar nota.

Segona convocatòria (juliol): Qui no hagi lliurat els treballs en les dates previstes pot fer-ho en la segona convocatòria. Si ha seguit l'avaluació continuada i ha assistit a classes es mantindrà la valoració de l'assistència i la participació, així com els resultats dels treballs aprovats. Si no ha seguit l'avaluació continuada haurà de lliurar els 4 treballs previstos per a la modalitat adaptada. No es podrà tenir en compte els criteris d'avaluació de l'assistència continuada ni la participació.

Criteris per a la correcció dels treballs:

Suspès: A nivell de forma: no es segueix la pauta guia del mètode de treball universitari facilitat per la Facultat per a l'elaboració dels treballs. Hi ha faltes d'ortografia o tipogràfics no corregits.

A nivell de contingut: El treball no recull les principals referències als materials obligatoris treballats en l'assignatura. Les reflexions de l'alumne no responen a les qüestions establertes.

Aprovat: A nivell de forma: es segueix la pauta guia del mètode de treball universitari facilitat per la Facultat per a l'elaboració dels treballs. No hi ha faltes d'ortografia o tipogràfics sense corregir.

A nivell de contingut: El treball recull algunes de les principals referències als materials obligatoris treballats en l'assignatura.

Notable: Compleix amb l'anterior a nivell de forma i a nivell de contingut recull les principals referències dels materials obligatoris treballats en l'assignatura i

algunes lectures complementàries, sense fer aportacions extres al que s'ha comentat a classe o en el fòrum

Excel·lent: Compleix amb l'anterior i a més amplia el treball amb les lectures complementàries referenciades de forma correcta, i fa aportacions extres al que s'ha comentat estrictament a classe en base a aquestes noves aportacions i lligant amb els comentaris de classe o de lectures obligatòries. Formula comentaris propis crítics i expressa la pròpia opinió de les principals preguntes clau del tema argumentades en base a les referències bibliogràfiques llegides i comentades.

7.- Vies de comunicació amb el docent

L'atenció en els dos espais habituals de comunicació (aula presencial i campus virtual) es complementarà a través de tutories i del correu electrònic.

L'horari d'atenció a l'alumne serà en cada cas el següent:

Dra. Esther Gimenez-Salinas

Sr. Jordi Enjuanes

Els dilluns de 10,30 a 11,30. Es convenient demanar-ho prèviament per e-mail per la millor planificació de l'espai. D'altra manera, potser no es podrà garantir l'atenció immediata.

L'adreça a què dirigir-se per qualsevol tema al professor: jenjuanes@peretarres.org

8.- Calendari de les sessions

Els mòduls 1 i 2 seran conduïts per la Dra Esther Gimenez-Salinas i el mòdul 3 el conduirà el Sr Jordi Enjuanes

Febrer	Març	Abril	Maig
1 Inici – Mòdul 1	1 Mòdul 2	5 Mòdul 3	3 Mòdul 3
8 Mòdul 1	8 Mòdul 2	12 Mòdul 3	10 Mòdul 3
15 Mòdul 1	15 Mòdul 2	19 Mòdul 3	17 Cloenda del curs
22 Mòdul 1	22 Mòdul 2	26 Mòdul 3	

Al llarg del curs es mirarà de poder fer alguna sortida, de forma voluntària, en establiments penitenciaris per tal de conèixer millor els recursos en execució penal. Aquestes visites, en cas de poder-se confirmar, s'avisaran amb antelació a classe.

9.- Bibliografia i recursos

9.1. Bibliografia bàsica obligatòria

Bonta, J. i Andrews, D.A. (2007). *Risk-Need-Responsivity Model for Offender Assessment and Rehabilitation*. Ottawa: Public Safety Canada. Disponible a: http://www.publicsafety.gc.ca/res/cor/rep/risk_need_200706-eng.aspx

Capdevila Capdevila, Manel *et al* (2005). *La reincidència en el delictes en la justícia de menors*. CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Consell d'Europa (2014). *Estadístiques Penals Anuals del Consell d'Europa SPACE I i SPACEII*. Anys 1997 fins a 2014. http://www.coe.int/T/F/Affaires_juridiques/Coop%20E9ration_juridique/Emprisonnement_et_alternatives/Statistiques_SPACE_I/

Cid, J. i Larrauri, E. (2001). *Teorías criminológicas*. Barcelona: Bosch.

Díez Ripollés, José Luís (2005). De la sociedad del riesgo a la seguridad ciudadana: un debate desenfocado. *Revista Electrónica de Ciencia Penal y Criminología* (en línia), núm. 07-01, p. 01:1-01:37. <http://criminet.ugr.es/recpc>

Díez Ripollés, José Luís (2004). El nuevo modelo penal de la seguridad ciudadana. *Revista Electrónica de Ciencia Penal y Criminología* (en línia).2004, núm. 06-03, p. 03:1-03:34. <http://criminet.ugr.es/recpc>

Enjuanes, J., Garcia, F., & Longoroa, B. (2014). La Unidad Terapéutica y Educativa del Centro Penitenciario de Villabona, un nuevo modelo penal de reinserción social. *Revista de Educació Social - Revista d'Intervenció Socioeducativa*, 57.

Galimany, Roser *et al* (2007). *Anàlisi de la integració social dels menors desinternats del Centre Educatiu Oriol Badia*. CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Hilterman, Ed *et al*. (2007). *SAVRY. Guia para la valoración del riesgo de violencia en jóvenes*. Barcelona: CEJFE. Generalitat de Catalunya.

Laub, J., & Sampson, R. (2001). understanding desistance for crime. *Crime and Justice*, 28, 1–69.

McNeill, F. (2015). Cuando el castigo es rehabilitación. *InDret*, 3.

McNeill, F. (2016). El paradigma del desistimiento para la gestión de delincuentes. *InDret*, 1.

Subdirecció General de Programes de Rehabilitació i Sanitat (2011). *El model de rehabilitació de les presons catalanes*. Barcelona: Departament de Justícia. Direcció General de Serveis Penitenciaris.

[http://www20.gencat.cat/docs/Justicia/Documents/Publicacions/model_rehabilitacio_pr
esons_catalanes.pdf](http://www20.gencat.cat/docs/Justicia/Documents/Publicacions/model_rehabilitacio_pr
esons_catalanes.pdf)

9.2.- Bibliografia específica i complementària (segons temàtica exercicis)

Temes Generalistes

Andrews, D i Bonta, J. (2006). *The Psychology of Criminal Conduct* (4a ed.). Cincinnati (USA): Anderson Publishing Co.

Andrews, D i Bonta, J. (2010). Rehabilitating criminal justice policy and practice. *Psychology, Public Policy and Law*, 16, 39-55

Feixa, Carles (2001). *Generació @ La joventut del segle XXI*. Col·lecció Aportacions núm.12. Secretaria General de joventut.
<http://www6.gencat.net/joventut/docs/aporta12.pdf>

Ferrer Puig, Marta *et al.* (2011). Datos y reflexiones acerca de los actos violentos protagonizados por jóvenes. *Revista Infancia, Juventud y Ley*, 3, 11-17.

Funes Artiaga, Jaume (2003). Violència i educació. És possible prevenir les conductes violentes?. *Revista Educació Social*, 23, .22-33.

Garland, David (2005). *La cultura del control*. Barcelona. Editorial Gedisa.

Sáez Valcárcel, R. (2002). La inseguridad, lema de campaña electoral. *Jueces para la democracia*, 45, 3 i ss.

Sánchez-Ostiz, P. (2014). La libertad del Derecho penal ¿de qué hablamos cuando decimos libertad? *InDret*, 1.

Varona, Daniel (2009, febrer). ¿Somos los españoles punitivos?: actitudes punitivas y reforma penal en España. *InDret. Revista para el análisis del derecho*. www.indret.com

VVAA (2005). *Agrupaciones de jóvenes latinoamericanos en el ámbito de la justicia en Cataluña*. Barcelona. CEJFE. Colección Debat a bat. www.gencat.cat/justicia/cejfe

Alternatives a l'empresonament

Contreras Román, María (2011). *L'eficàcia rehabilitadora de la pena de treballs en benefici a la comunitat. Avaluació del model d'execució a la província de Barcelona*. CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Hilterman, Ed *et al* (2012). *Avaluació de programes formatius de seguretat viària i la reincidència posterior*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

López Guillén, Núria *et al* (2009). *Les mesures de seguretat privatives de llibertat en centres psiquiàtrics de Catalunya*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Martínez Catena, Ana et al (2013). *Anàlisi de la motivació al canvi en subjectes que han realitzat un programa formatiu en violència domèstica*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Pérez Ramírez, Meritxell et al (2010). *Avaluació de programes formatius aplicats des de l'execució penal a la comunitat en delictes de violència de gènere*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Pérez Ramírez, Meritxell et al (2011). *La reincidència dels condemnats per delictes de violència de gènere a programes formatius aplicats des de l'execució penal a la comunitat*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Villacampa, Carolina et al (2006). *La reincidència en les penes alternatives a la presó a Catalunya*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Justícia de Menors

Amat, Esther et al (2011). *Els menors i la violència contra la parella. Aproximació a les característiques psicològiques, socio-demogràfiques i judicials de les dues parts implicades*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Bartrina Andrés, Mª José (2012). *Anàlisi i abordatge de l'assetjament entre iguals mitjançant l'ús de les noves tecnologies*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Blanch Serentill, Marta (2013) *Prestacions en benefici de la comunitat i realització de tasques socioeducatives*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Galimany, Roser et al (2007). *Anàlisi de la integració social dels menors desinternats del Centre Educatiu Oriol Badia*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Romero Blasco, Francisco et al (2005). *La violència dels joves en la família: una aproximació als menors denunciats pels seus pares*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Sánchez Heras, Josefa et al. (2010). *Manual de intervención para familias y menores con conductas de maltrato*. València: Márgenes Tirant Lo Blanch.

Mediació Penal

Capdevila Capdevila, Manel et al (2012). *La reincidència en el Programa de Mediació i Reparació de Menors*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Comunitat de Mediadors penals de justícia juvenil (2008). *La mediació penal juvenil: Què n'opinen les parts implicades?*. Barcelona: CEJFE. Edició en PDF consultable a: http://www20.gencat.cat/docs/Justicia/Documents/ARXIUS/MediadorsJJ_2008_producte.pdf

Comunitat de Mediadors penals de justícia juvenil (2010). *Valoració de la mediació penal juvenil per part de víctimes i infractors*. Barcelona: CEJFE. Edició en PDF consultable a:

http://www20.gencat.cat/docs/Justicia/Documents/ARXIUS/mediacio_penal_juvenil_pc_5.pdf

Casanovas, P., Díaz, L., Magre, J., Poblet, M. (coord) (2009). *Materials del Llibre Blanc de la Mediació a Catalunya*. Barcelona: CEJFE. Col·lecció Justícia i Societat núm. 32

Dapena, José *et al* (2006). *Avaluació de l'aplicació de l'experiència pilot de mediació i reparació en la jurisdicció penal ordinària (novembre de 1998 a novembre de 1999)*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Guardiola Lago, Mª Jesús *et al* (2012). *És el conferencing una eina útil per als programes de mediació a l'àmbit penal del Departament de Justícia?*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Soria Verde, Miguel Angel *et al*. (2007). *Mediació penal adulta i reincidència*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

VV.AA. (2010). *El llibre blanc de la mediació a Catalunya* (Capítol 10:Justícia reparadora. Mediació penal per a adults i juvenil). Consultable en web: <http://www.llibreblancmediacio.com/>

Presons

Álvarez García, Francisco Javier *et al*. (2009). *Los efectos psicosociales de la pena de prisión*. València: Editorial Tirant Lo Blanch.

Capdevila Capdevila, Manel *et al*. (2015). *Taxa de reincidència penitenciària 2014*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Capdevila Capdevila, Manel *et al*. (2014). *La llibertat condicional a Catalunya*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Capdevila Capdevila, Manel *et al*. (2011). *Trajectòries de vida dels estrangers encarcerats*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Capdevila Capdevila, Manel *et al*. (2010). *Estrangers a les presons catalanes*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Capdevila Capdevila, Manel *et al*. (2007). *Salut mental i execució penal*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Capdevila Capdevila, Manel *et al*. (2006). *La classificació inicial en règim obert dels condemnats a presó*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Cid Moliné, Josep *et al* (2011). *El procés de desistiment de les persones empresonades. Obstacles i suports*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

De Alòs-Moner Vila, Ramón *et al* (2011). *La inserció social dels ex-interns dels centres penitenciaris de Catalunya*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Drake, D. (2016). La contribución del personal de prisiones al mantenimiento del orden. *InDret*, 3.

Enjuanes, J., & Vinyals, O. (2016). Voluntariado y educación social en prisiones. Una experiencia de participación integral en el proceso de cambio de las personas privadas de libertad - RES. *Revista de Educación Social. RES - Revista de Educación Social*, 22.

Garcia Diéz, César i Soler Iglesias, Carles (2014). *Avaluació de necessitats i disseny de la intervenció per a la reintegració social dels delinqüents sexuals d'alt risc Adaptació dels Cercles de Suport i Responsabilitat al sistema d'execució penal de Catalunya*. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Justidata, 45 (2006). *L'opinió de les dones recluses a Catalunya sobre l'encarcerament*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/cejfe

Pérez Ramírez, Meritxell et al (2010). *Avaluació i predicció del risc de reincidència en agressors sexuals*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Redondo Illescas, Santiago (2008). Individuos, sociedades y oportunidades en la explicación y prevención del delito: Modelo del Triple Riesgo Delictivo (TRD). *Revista Española de Investigación Criminológica*, 6 (article 7).

Síndic de Greuges (2007) Estudi comparatiu dels sistemes penitenciaris europeus. <http://www.sindic.cat/site/unitFiles/2164/Informesistemespenitenciaris.pdf>

Soler Iglesias, Carlos (2008). *Avaluació de variables estàtiques i dinàmiques predictives del risc de reincidència en delinqüents sexuals: estudi d'una mostra dels interns de les presons de Catalunya*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Subirats, Joan et al (2009). *Polítiques del càstig? Anàlisi comparada del discurs de la política penitenciària a Dinamarca, França, Anglaterra i Gal·les, i el Canadà*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Tebar Vilches, Beatriz (2004). *Variables de la concessió de la llibertat condicional a Catalunya*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Torres Rosell, Núria et al (2008). *La utilització dels sistemes de control electrònic monitorat a la població penada de Catalunya*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Victimologia

Alarcón Romero, Lourdes et al (2010). *Característiques psicosocials i judicials dels menors víctimes d'abús sexual*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Albertin Carbó, Pilar et al (2008). *Dones immigrades i pràctiques sociolegals en situacions de violència en la parella: diferències, desigualtats i dissidències en els contextos d'atenció*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Arbach Lucioni, Karin et al. (2009). *Avaluació de la violència psicològica en la parella en l'àmbit forense*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Diputació de Barcelona (2008). *Model de prevenció i detecció de situacions de risc social a la infància i l'adolescència des dels Serveis Socials Bàsics*. Barcelona: Document en línia.

Intevi, Irene. (2008). *Valoración de sospechas de abuso sexual infantil*. Dirección General de Políticas Sociales. Gobierno de Cantabria. Document en pdf.

Juárez López, Josep Ramón *et al.* (2011). *Entrevistant infants pre-escolars víctimes d'abús sexual i/o maltractament familiar: eficàcia dels models d'entrevista forense*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Juárez López, Josep Ramón *et al.* (2007). *Criteris d'avaluació de la credibilitat en les denúncies de violència de gènere*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Loinaz Calvo, Ismael (2010). *Estudi de les tipologies d'agressors de parella als centres penitenciaris*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

López Ferré, Sandra *et al* (2007). *Predicció de violència contra les dones. Adaptació de la SARA (Avaluació del risc de violència de parella)*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Maguire, Toni (2008) *No se lo digas a mamá*. Barcelona: Plataforma Editorial.

Martínez Garcia, Marian *et al* (2009). *Avaluació criminològica i psicològica dels agressors domèstics*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

Sánchez González, Anarbella *et al.* (2007). *L'atenció a les víctimes de violència de gènere: Un estudi de les variables rellevants per a la intervenció psicosocial*. Barcelona: CEJFE. www.gencat.cat/justicia/investigacions

ANNEX: QUADRE RESUM DEL PROCÉS FORMATIU PER COMPETÈNCIES

Competències	Activitats formatives	Resultats d'aprenentatge	Activitats d'avaluació
Conèixer les competències i els comportaments associats que van implícites en el treball del món de la justícia. Reconèixer les competències pròpies i quina és la distància que existeix fins arribar a les exigides, així com el treball que cal fer i que cal recórrer per assolir-les.	Participació als fòrums i a les preguntes-tema i preguntes/debat que es formulen cada setmana Treball individual Treball en grup classe i petit grup	L'alumne sap reconèixer els punts forts i punts febles de les seves formes d'actuació en contrast al que pot trobar-se dins del món de la Justícia	Activitat 3. Anàlisi de les pròpies competències professionals
Desenvolupar actituds d'anàlisi, reflexió i crítica en relació a la justícia penal i explorar alternatives positives als anàlisis més crítics.	Assistència a classe Debat video fòrums Contesta preguntes/debat Exercicis de dinamització	L'alumne és capaç d'entendre el funcionament de l'execució penal i alhora plantejar-se alternatives pel canvi (millora)	Activitat 1. Autoavaluació inicial Activitat 4. Reflexió a través de les lectures
Comprendre de forma reflexiva les diferents possibilitats d'intervenció socioeducativa que té el sistema de la Justícia Penal.	Assistència a classe Grups de discussió sobre casos Presentació en power point temes.	L'alumne coneix la forma d'intervenir en medi institucional i en medi obert, en adults i en joves	Activitat 2. Resum escrit d'un tema Activitat 4. Reflexió a través de les lectures
Saber-se situar com a professional entre els diferents agents del sistema.	Assistència a classe Role playing sobre casos	Coneix les funcions i les tasques dels diferents professionals	Activitat 3. Anàlisi de les pròpies competències professionals
Manifestar iniciativa i creativitat per planificar accions educatives i d'intervenció social centrades en les persones que hem d'atendre.	Assistència a classe Participació en el fòrum Treball individual Lectures	Sap posar l'usuari de la intervenció en el centre i dissenyar propostes per satisfer les seves necessitats	Activitat 4. Reflexió a través de les lectures Activitat 5. Resum i proposta a partir de la lectura d'un cas.